

In 2020, the LNMA photography collections were supplemented with the series of works created by Dovilė Dagienė (b. 1981) in 2018–2020, Here Then, There Now. She appears to materialise time and space, forces that are practically intangible. As the light emitted by the sun reaches Earth in 8 minutes, we see the sun in the position it held just prior. In this series, the artist made a record of the sun twice with the afore-mentioned 8-minute interval. Thus, while Dagienė is taking a photograph of the sun the first time, the rays from the “second” sun actually reach her. Here

there is no strict beginning or end, or finite trajectory from A to B, as the sun has been halted in a process that is always continuing. Another important aspect is light. By recording light using double exposure on an analog SLR camera, it is as if the artist is returning to the very beginning of photography, as it is only light that gives objects their form. This photography series uses time and light to talk about temporality and the awareness that we are continually approaching the end.

Ugnė Marija Makauskaitė

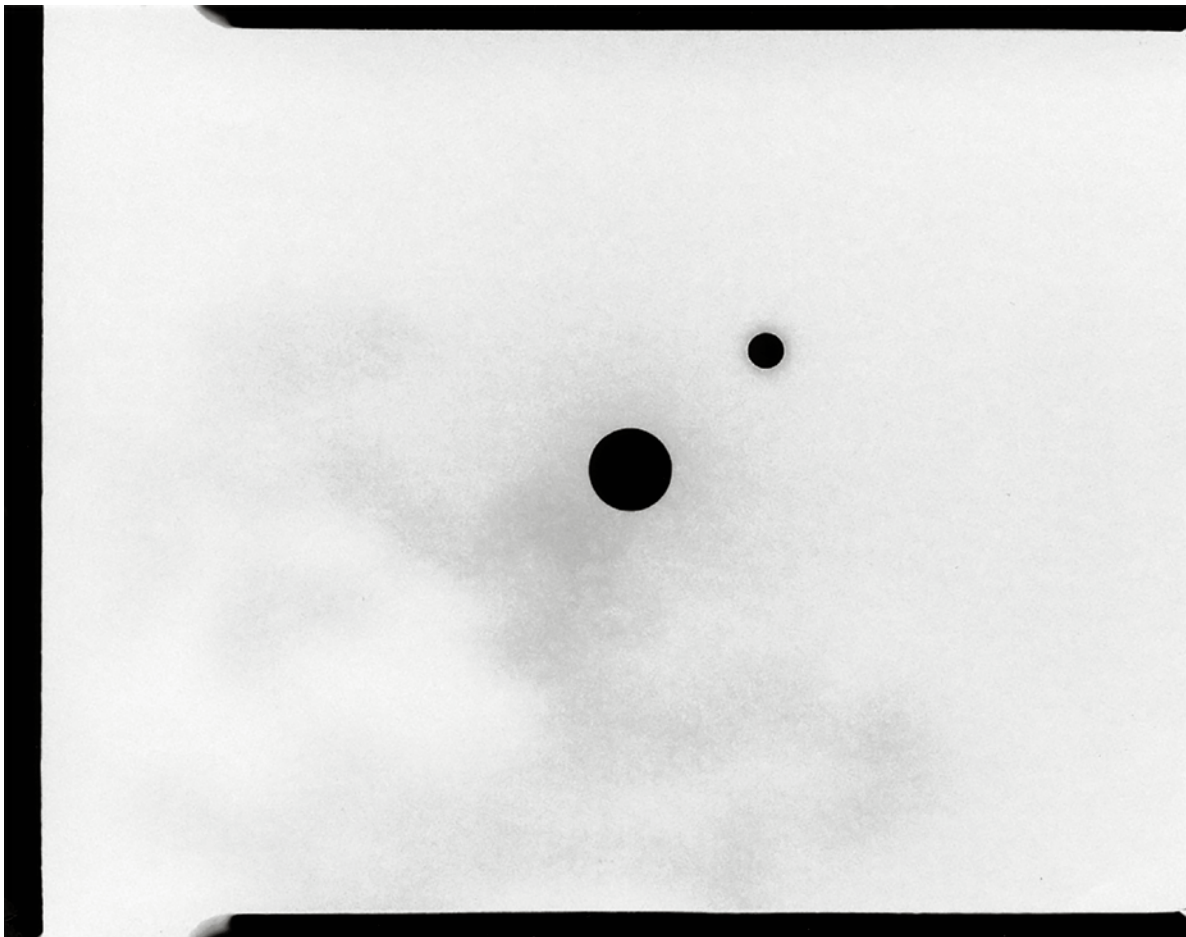
Dovilė Dagienė

Fotografijų serija „Čia tada, ten dabar“

Iš serijos „Čia tada, ten dabar“
„Sustabdyta šviesa: dvi Saulės“. Atina #6
Fotografija
Popierinis negatyvas: unikalus sidabro
želatininis atspaudas. 2018, Atina, Italija
Tiražas: 1/1
10x15 cm

2020 m. Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus (LNDM) fotografijos rinkinį papildė Dovilės Dagienės (g. 1981) 2018–2020 m. sukurta darbų serija „Čia tada, ten dabar“ (2021 m. Lietuvos fotomenininkų sąjungos fondo iniciatyva išleistas ir šio ciklo albumas). Šis įvykis yra vienas retesnių atvejų, kai į LNDM rinkinį patenka šiuolaikinės fotografijos kūriniai. Vis dėlto kasmet siekiant vis labiau papildyti muziejaus kolekcijas darbais, atliepiančiais šiandienį meno kontekstą, ši darbų serija išplečia nagrinėjamų temų spektrą.

„Čia tada, ten dabar“ tarsi įdaiktina laiką ir šviesą – tokias praktiškai neapčiuopiamas jėgas. Turint omenyje, jog Saulės šviesa Žemę pasiekia per 8 min. (tiksliau, per 8 min. 20 sek.), Saulė matoma tokioje padėtyje, kurioje ji buvo prieš kurį laiką. Serijoje menininkė fiksuoja Saulę du kartus išlaikydama 8 min. intervalą. Taigi kol D. Dagienė fotografuoja Saulę pirmąjį kartą, ją pasiekia „antrosios“ Saulės spinduliai. Čia nėra pradžios ar pabaigos, baigtinės trajektorijos nuo taško A iki taško B, nes Saulė sustabdyta nesibaigiančiame procese. Tarp Saulių keliaujančių neramų žiūrovo žvilgsnį sustabdo suvokimas, jog tose 8 minutėse slypi visas žmogaus menkumas, ir tą akimirką visi mūsų sugalvoti ir plačiai vartojami skambūs terminai, tokie kaip antropocentrizmas, nebentka prasmės. „Santūrus asketizmas“, – kaip šio ciklo albumo pristatyme sakė menotyrininkė Giedrė Mickūnaitė. Ir ištisus laikais, kai turime visa ko perteklių, kai nerimas dėl pasikeitusio

Dovilė Dagienė.
„Sustabdyta šviesa:
dvi Saulės“. Atina, 2018
Popierinis negatyvas,
sidabro želatininis
atspaudas, tiražas – 1/1,
15x10 cm
LNDM

gyvenimo, politinių aplinkybių, visuomenės poliarizacijos ar gamtos katastrofų ima viršų, šis tylus atsitraukimas ir į(si)vertinimas (o gal į(si)vietinimas?) suteikia galimybę dar kartą įsitikinti, kad esame laikini.

Kitas įdomus D. Dagienės serijos aspektas yra šviesa. Dviguba ekspozicija fiksuodama šviesą analogine kamera, menininkė, rodos, grįžta į pačią fotografijos pradžią. Tarsi atliepdama pamatines šviesos rašto idėjas, D. Dagienė dėmesį kreipia ir į ribotą santykį su mus supančiu pasauliu. Juk tik šviesa suteikia daiktams pavidalą. Kitaip tariant, serijoje „Čia tada, ten dabar“ pasirinkus Saulės alegoriją išryškunami svarbūs egzistenciniai klausimai. Jei mūsų aplinkos suvokimas priklauso nuo dangaus kūno, kiek iš tiesų galime kliautis patys savimi?

Jei gebame matyti tik tai, kas praėjo, ar galime mąstyti apie tai, kas bus? Galiausiai jei 8 min. nubrėžta trajektorija pastato mus prieš patį brutaliausią mūsų laikinumo faktą, kokia vieta Žemėje mums iš tiesų priklauso?

Ši D. Dagienės serija yra ne iš tų fotografijos darbų, kurių gerai pažįstama švelnia estetika gėrėtumeisi ar svajotum atsidurti užfiksuotoje vietoje. Priešingai, grėsmingas ir netipiškas dviejų Saulių vaizdas nagrinėjant fotografiją išlaiko tave budrą, o serijoje aptariamos temos kone baugina. Juk sunku priimti, kad esi laikinas. Turbūt tas neišvengiamas suvokimas nenuilstamai artėjant pabaigos link ir padaro darbus ypatingus.

Ugnė Marija Makauskaitė